

Obrazovanje Roma

Ramiza Memedi

Istraživački zadaci su bili utvrditi:

- životne uvjete Romkinja
- njihov položaj i ulogu u obitelji
- zaposlenost
- obrazovanost
- obrazovne aspiracije
- njihovo mišljenje o vlastitom obrazovanju
- obrazovnim šansama i zaprekama u obrazovanju
- obrazovnim šansama i problemima obrazovanja njihove djece

Županije obuhvaćene u istraživanju

- Međimurska županija
- Sisačko- moslavačka županija
- Istarska županija
- Primorsko-goranska županija
- Osječko-baranjska županija
- Grad Zagreb

Upitnik je sadržavao sljedeće setove varijabli:

- socio-demografska obilježja ispitanika (spol, dob, i sl.)
- rezidencijalni status (selo, grad, romsko, neromsko naselje, itd)
- uvjeti života (stambeni prostor, opremljenost domaćinstva, i sl.)
- bračni status i obiteljski život
- obrazovanje (završena škola, obrazovne aspiracije, zapreke, i sl.)
- zaposlenost (/ne/ zaposlen, izvori prihoda, i sl.)
- obrazovanje djece (pohađanje škole, potpora roditelja, problemi i sl.
- Prijedlozi mjera za poboljšanje obrazovanja Roma, posebice Romkinja

Obrazovanje Romkinja smo ispitivali kroz više varijabli :

Obrazovanje Romkinja smo ispitivali kroz više varijabli :

- obrazovanost roditelja ispitanica
- obrazovanost ispitanica
- njihove obrazovne aspiracije
- poteškoće i osobna iskustva tokom školovanja
- obrazovanost njihove djece
- podršku ispitanica i ispitanika u obrazovanju vlastite djece, naročito ženske
- zapreke uspješnijem obrazovanju ženske romske djece
- mišljenje o mjerama koje bi trebale doprinijeti uspješnijem školovanju romske djece

Obrazovanje majki

- Broj majki koje nisu završile nikakvo obrazovanje doseže 58 %, a onih koje imaju nezavršenu osnovnu školu ima 29 % što znači da ih ukupno 87 % nema osnovnu naobrazbu.
- Mali broj ih je završilo osnovnu školu tj. 8% a još manji broj srednju školu tek oko 1 %.

Obrazovanje očeva

- 44 % očeva nema nikakvo obrazovanje,
- 31 % ih ima nezavršenu osnovnu školu,
- 13 % ih je završilo osnovnu a 9 % srednju školu.
- Broj očeva i majki koji su završili višu školu ili fakultet je gotovo zanemariv. Samo 4 očeva i 2 majke su završili višu školu, a pri tome po jedno fakultet.

Obrazovanje ispitanica

- 41 % ispitanica nema završenu osnovnu
- 21 % nema nikakvo obrazovanje što zajedno iznosi čak 62 % .
- 18 % ih ima završenu osnovnu školu
- 15 % ispitanica ima srednju školu
- Ako pogledamo podatke o višem i visokom obrazovanju vidljivo je da su samo 2 Romkinje završile višu školu, a nijedna fakultet.

Obrazovanje ispitanika

- Za razliku od ispitanica, veći broj ispitanika ima završenu osnovnu školu, 23% ispitanika prema 17 % ispitanica,
- srednju školu ima 21 % ispitanika i 15 % ispitanica.

Ove razlike u obrazovanosti ispitanika i ispitanica su statistički značajne

Kada izdvojimo ispitanice i usporedimo podatke o njihovom obrazovanju i obrazovanju njihovih majki pokazuje se da je broj ispitanica koje nemaju nikakvo obrazovanje gotovo trostruko manji u odnosu na njihove majke 21 % prema 59 %.

Razlika u obrazovanju majki i ispitanica

- osnovna škola (18 % ispitanica i 7 % majki)
- srednje obrazovanje ispitanica i njihovih majki (15 % ispitanica i 4 % majki)

Ponudeno je 17 razloga koji su utjecali na njihovu odluku da uopće ne pohađaju ili prekinu školovanje.

iskazivali stupanj svoje suglasnosti ponuđenim odgovorima na ljestvici od četiri

stupnja :

- nimalo
- malo
- dosta
- izrazito

Ispitanici (Romkinje) se dosta ili potpunosti slažu s pojedinim razlogom nepohađanja ili napuštanja škole

- 59 % ih je odgovorilo da je to bilo stoga što su morale pomagati u kući
- 55 % loša financijska situacija u obitelji
- 45 % nedostatak uvjeta za učenje kod kuće
- 38 % nisu imali podršku roditelja
- 37 % rana udaja
- 35 % u njihovoj sredini se nije cijeno obrazovanje.

Ispitanici (Romi) se dosta ili potpunosti slažu s pojedinim razlogom nepohađanja ili napuštanja škole

- 68 % ispitanika je odgovorilo da nisu išli u školu ili su je napustili zato što nisu htjeli ići u školu
- 55 % loša financijska situacija
- 46 % zarađivanje za život
- Ispitanici su među češćim razlozima nepohađanja ili prekidanja školovanja također navodili pomaganje u kući

(Mišljenje ispitanika-ca)

prioritetne mjere koje bi u cilju poboljšanja obrazovanja romske djece trebale poduzeti škole i vlasti spadaju:

- uvođenje besplatnih udžbenika
- organiziranje dopunske nastave za učenike s poteškoćama u učenju
- bolja suradnja i rad škola s roditeljima romske djece
- osposobljavanje učitelja-ca za poučavanje djece jednakosti i poštovanju svih nacija
- organiziranje raznih izvanškolskih programa za romsku i neromsku djecu radi njihove bolje integracije

- uvođenje besplatnog obroka u škole
- formiranje mješovitih razreda u kojima su romska i neromska djeca
- uvođenje besplatnog organiziranog prijevoza učenika-ca u škole
- organiziranje dopunske nastave iz hrvatskog jezika za romsku djecu
- organiziranje obveznog dvogodišnjeg predškolskog programa za romsku djecu.

navedene mjere su kao prioritetne, jer se s njima uvelike i izrazito složila velika većina ispitanika-ca, s prvih osam čak 80% više ispitanika-ca, a s posljednje dvije više od 70% ispitanika-ca.

Kao roditelji, ispitanici-ce smatraju da mogu pridonijeti poboljšanju obrazovanja svoje djece tako da im:

- daju poticaj i podršku davanjem savjeta, zajedničkim odlučivanjem, usmjeravanjem, motiviranjem za učenje i školovanje
- osiguraju financijske i materijalne pretpostavke (pri tome postoji problem nezaposlenosti roditelja)
- pruže pomoć pri učenju i bolje surađuju s školom.

Pored navedenih mjera, za poboljšanje obrazovanja Romkinja potrebno je dodatno poduzeti sljedeće mjere:

- razvijati svijest roditelja da obrazovanju ženske djece treba posvetiti istu pažnju kao i obrazovanju muške djece
- osvještavati ranu udaju i rano rađanje djece kao veliku zapreku obrazovanju Romkinja
- rasteretiti Romkinje od poslova u kući, naročito žensku djecu u dobi kada trebaju pohađati školu, kako osnovnu tako i srednju
- podizati svijest Romkinja o važnosti obrazovanja i motivirati ih za školovanje
- u programe za poboljšanje obrazovanja Romkinja treba uključivati i Rome, jer bez podizanja njihove svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca i promjene njihovog odnosa prema ženama predložene mjere se neće moći uspješno provoditi.

Zapošljavanje Roma i Romkinja

Zapošljavanje Roma i Romkinja

- žene su čak dvostruko rjeđe zaposlene od muškaraca, 7% žena naspram 16% zaposlenih muškaraca.
- oko 12% Romkinja je odgovorilo da su povremeno zaposlene, za razliku od Roma kojih je 16% pozitivno odgovorilo na ovo pitanje.
- najveći broj Romkinja izjavio je da nikada nisu bile zaposlene (33% Romkinja) u odnosu na Rome koji nikada nisu bili zaposleni ima dvostruko manje, oko 17%.

Ispitanice koje nisu pohađali školu

- stalno zaposlenih nema niti jedne ispitanice koja nije pohađala školu
- mali broj (10%) ih je u kategoriji povremeno zaposlenih,
- najveći broj (29%) među onima koje nikada nisu bile zaposlene.

Ispitanice koje imaju nezavršenu osnovnu školu

- najmanje ih ima u kategoriji stalno zaposlenih (20%)
- 37 % ih je u kategoriji povremeno zaposlenih
- u kategoriji ispitanica koje nikada nisu bile zaposlene njihov broj raste čak na 46%.

Ispitanice koje imaju osnovnu ili srednju školu

- Njih najviše ima među stalno zaposlenima
- 30% s završenom osnovnom školom
- 48% s završenom srednjom školom,

Broj nezaposlenih na Zavodu za zapošljavanje

- Najveći broj ispitanika i ispitanica je prijavljen na Zavodu za zapošljavanje 62% (36% ispitanica i 26% ispitanika)
- 24 % nikada nisu bili prijavljeni na Zavod (14% ispitanica i 10% ispitanika)
- Najmanji broj je onih koji su povremeno bili prijavljeni na Zavodu za zapošljavanje 13% (7% žena i 6% muškaraca)

- kategoriji zaposlenih s plaćenim zdravstvenim i socijalnim osiguranjem, priznatim radnim stažom nalazi se tek 13% ispitanica što je dvostruko više od broja muškaraca kojih u ovoj kategoriji ima 33%

Rodne nejednakosti u zaposlenosti

- U osječko-baranjskoj županiji: 80 muškaraca i 20 žena,
- zatim Međimurskoj županiji 40 Roma i 9 Romkinja te Koprivničko-križevačkoj županiji
- najmanji je broj zaposlen i uključen u obrazovanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji
- zatim u Varaždinskoj županiji i gradu Zagrebu

navedeni podaci ukazuju da Romkinje, za razliku od Roma, pored marginalizacije i diskriminacije koju dijele pripadnici romske nacionalne manjine, dodatno trpe i diskriminaciju po rodnoj osnovi.

Zahvaljujemo na pozornosti !